

ELEKTRİK İŞLETME SORUMLULARININ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ AÇISINDAN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI-II

3) İşyerlerinde görev yapan Elektrik İşletme Sorumlularının yukarıda tanım doğrultusunda genel görev ve sorumluluğu: Bir işyeri işvereni, çalıştırdığı kişiler arasında elektrik işletme sorumluluğunu alabilecek bir mesleki formasyona sahip kişi yoksa, dışarıdan bir elektrik mühendisi müşavirini part time olarak tutmaktadır. Bunun anlamı şudur. Bu işyerinin elektrik tesisatı ve işleri ile ilgili işveren vekili artık bu işletme sorumlusu olacaktır. Eğer bu işle ilgili herhangi bir iş kazası olursa bu kişi direkt olarak sorumlu olabilecek ve aşağıda belirtilen hukuki ve cezai sorumluluklara maruz kalabilecektir.

3-1) Cezai Soruşturma: Yeni Türk Ceza Yasası'nın 89'uncu maddesine göre taksirle yaralanmaya sebep olmanın cezası üç

aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasıdır. Gene aynı yasanın 85'inci maddesine göre ise taksirle ölüme sebep olmanın cezası ise 3 yıldan 6 yıla kadar hapis cezasıdır. Eğer fiil birden fazla kişinin ölümüne, ya da bir veya birden çok kişinin ölümü ile birlikte bir veya birden fazla kişinin yaralanmasına sebep olmuşsa, 3 yıldan 15 yıla kadar hapis cezasıdır.

3-2) Sosyal Sigortalar Kurumu Rücu Davası: 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 26'ncı maddesi gereğince, eğer iş kazası, işveren veya vekilinin, ilgili mevzuatta belirlenen iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini almaması yüzünden olmuşsa, SSK'nın işçi için yaptığı veya senelere sari olarak yapacağı masrafları kusurları nispetinde ödemek zorundadır. Ki bunların tutarı birkaç yüzbin YTL olabilmektedir.

3-3) Maddi ve Manevi Tazminat Davaları: Kaza geçiren kendisi veya vefat etmişse hak sahipleri, buna sebep olanlar hakkında maddi ve manevi tazminat davalarını açabilir. Bu davalar yukarıda (3-2) maddesinde sağlanan yardımlar dışındaki talepler için açılmakta olup, yüksek tutarlardadır.

4) Elektrik İşletme Sorumlusu Mühendislerin

Görevleri ve Çalışma Şekli: Bu duruma göre Elektrik İşletme Sorumlularına düşen görevler aşağıdaki gibi olmalıdır. Bu hususlara uyulması halinde EİSM'leri hakkında yapılan suçlamalar çok hafif bir şekilde atlatılabilecektir.

4-1) EİSM, bu görevi formalite icabı, yani TEDAŞ'ın ya da yetkili idarenin bir zorlaması olarak yapmamalıdır. Yukarıda kısaca belirtilen sorumluluklarını düşünerek tam olarak yapmalıdır.

4-2) Yukarıda belirtilen konu ile ilgili mevzuat maddelerini çok iyi bir şekilde incelemeli ve uygulamalıdır.

4-3) Eğer işyeri dışından müşavir mühendis olarak çalışıyorsa, işyerini mutlaka her ay en az bir defa ziyaret etmeli ve yeterli bir süreyle mesai sarf etmelidir.

4-4) İş sağlığı ve güvenliği konusunda yazılı evrak geçerli olduğu için, bütün uygulamalarını ve isteklerini yazılı raporlar halinde işverene veya rapor verdiği işveren vekiline bildirmeli ve bunları imza karşılığı vermelidir. Eğer herhangi bir konuda örneğin e mail ile bir rapor göndermiş ise, işyerine bir sonraki gelişinde aynı raporu imza karşılığı vermelidir.

4-5) Yukarıda belirtilen bu önemli hususun işveren ile işletme sorumlusu arasında yapılan ve EMO tarafından da onaylanan tip

sözleşme içine de sokulmasında büyük yarar vardır. Yani bu sözleşme içinde şöyle bir madde olmalıdır: “İşletme Sorumlusu, yapmış olduğu incelemeler neticesinde düzenlediği raporları, muhatap olduğu işverene veya onun yetkilisine imza karşılığı verir. Muhatap olduğu kişi, bu raporları imza karşılığında almak zorundadır”

4-6) Göreve başladıktan sonra, işyerinin bütün yüksek ve alçak gerilimli elektrik tesisatını kontrol etmeli ve tespit ettiği aksaklık ve eksiklikleri mutlaka bir yazılı rapor halinde, işyerinde muhatap olduğu işverene veya bu konuda yetkili işveren vekiline imza karşılığı tebliğ etmelidir. Bu ilk görevini çok kapsamlı bir şekilde yapmalıdır. Eğer EİSM, işyerinde işverene bağlı olarak sürekli çalışan bir kişi ise, bu eksiklikleri kendi yetkisi, iş yapma kapasitesi ve ekibi ile giderebiliyorsa gidermelidir. Gideremiyorsa, giderememe sebeplerini bir üst amirine yazılı olarak bildirmelidir. Gidermesi için alınacak tedbirler kendi yetki-

sini aşıyorsa ve bu durumu üst amirine yazılı olarak bildirmiş ise sorumlu olamayacağı aşıkardır.

4-7) Bu ilk inceleme haricinde, işyerini öteki ziyaretlerinde de bu ilk raporunda belirtilen noksanların giderilip giderilmediğini araştırmalı ve devam eden yazılı raporları düzenlemelidir.

4-8) İşyerinde elektrik işleriyle ilgili personelin yukarıda belirtilen yönetmeliğe göre yetkili olup olmadıklarını, yetki sınırları içinde çalışıp çalışmadıklarını araştırmalıdır.

4-9) Elektrik işleri personeli için bir organizasyon şeması yapılmalı ve bir prosedür hazırlanmalıdır. Bu prosedürün ekinde, bu şemada görevli olan kişilerin görev tanımları ile rutin veya rutin olmayan elektrik işlerine ait çeşitli talimatlar bulunmalıdır.

4-10) İşyerinde elektrik işleriyle ilgili çalışanların genel ve özel elektrik konularında eğitimlerini yapmalı ve bu eğitimlere katılanların ad, soyadı ve imzalarını bir eğitim belgesine almalıdır.

4-11) Bu kişilere işyerinde

elektrik işlerini yaparken, uymaları gereken genel kuralları ve alınması gereken tedbirleri içeren yazılı talimatlar imza karşılığı verilmelidir. Örneğin EMO'nun bir yayını olan “Elektrik Tesislerinde Emniyet Yönetmeliği” bu kapsamda verilebilir.

4-12) Gerek A.G ve gerekse Y.G elektrik manevralarının nasıl ve hangi sıra ile yapılacağını belirten elektrik manevra talimatlarını hazırlamalı, zimmetle vermeli ve bu konuda eğitim düzenlemelidir. Bu talimatlar manevraların yapılacağı yerlere asılmalıdır.

4-13) Elektrik iş kazalarında, uygun bir şekilde kazazedeye yardım edebilmek üzere işyeri hekimi ile birlikte İlk Yardım Talimatı hazırlamalı ve elektrikçilere imza karşılığı tebliğ etmeli ve gerekli olan yerlere asmalıdır.

4-14) İşyerinde elektrik tesisatına müdahale ederken kullanılması gereken çeşitli ekipmanın bulunup bulunmadığını araştırmalıdır. Bu ekipmanlar kişilerin kullanması gereken kişisel koruyucu donanım (yalıtkan baret, alçak ve yüksek gerilim eldiveni, yalıtkan ayakkabı...gibi) ile elektrikçinin manevra sırasında kullanması gereken çeşitli yalıtılmış alet ve edevat (manevra istakası, neon lambalı istaka, yalıtılmış tabure, yalıtkan paspaslar ve paravanalar...gibi)'dir.

4-15) İşyerine alınacak olan her türlü alçak veya yüksek gerilim elektrik teçhizat ve malzemesinin, yürürlükteki mevzuata uygun bir şekilde alınması için

önerilerde bulunmalıdır.

4-16) İşyerinin özellikle önem arzeden, tozlu, nemli, ıslak, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin bulunduğu, depolandığı veya işlendiği yerlerdeki elektrik tesisatlarının kontrollerini çok iyi bir şekilde yapmalıdır. Eğer bu tesisatlar uygun değilse, uygun bir hale getirilmesi için önerilerde bulunmalıdır.

4-17) İşyerinin yüksek gerilimli tesislerinde çalışmak ve manevra yapmak, EİSM veya onun nezaretinde çalışan ve yüksek gerilimde çalışmaya yetkili olan öteki elektrikçiler (birinci ve ikinci grup yetkili elektrikçiler)'in görev ve sorumluluğu altındadır. Bu bakımdan işyerinde bu gruplarda mutlaka her vardiyada çalışabilecek kişiler olmalıdır. EİSM, bu hususa da dikkat etmeli ve eğer işyerinde bu sınıflarda özel eğitim almış elektrikçi yoksa bunların istihdam edilmesini istemelidir. Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetme-

liğinin 60'ıncı maddesinde bahsedilen **“Yeterli elektrik bilgisi olmayan kişiler yardımcı olarak çalıştırılacaksa bunlara önceden ilgili kuruluşlar tarafından hazırlanan gerekli yönergeler verilecek ve açıklamalar yapılacaktır”** cümlesi tartışmalıdır. Yüksek gerilim işlerinde yardımcı işler hangisidir? Bunlar enerji altında da çalıştırılabilir mi? Bu hususlar açık olmadığı için, yukarıdaki yetki belgeleri olan kişilerin çalıştırılmasında ileride doğacak tartışmaları ortadan kaldırmak için büyük yarar vardır. Eğer EİSM dışarıdan hizmet veren birisi ise ve kendi ekibi varsa bu hususa kendisi de uymalıdır.

4-18) İşyerinin, eğer varsa İş Güvenliği Uzmanı veya Danışmanı ile koordineli bir şekilde çalışmalı ve onların elektrik tesisatı ve işleri konusunda yapacakları saha denetimlerine katılmalıdır. Düzenlenmesi gereken çeşitli prosedür ve

talimatları bu kişilerle müştereken yapabilir.

4-19) Çağırılması halinde 50 işçiden daha fazla işçi çalıştırılan işyerlerinde kurulması gereken İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu toplantılarına teknik dayanışma için katılmalı ve görüşlerini bildirmelidir.

4-20) Hizmet yaptığı kuruluşlara ait yaptığı işleri ve kontrolleri belgeleyen belgeler ile yazmış olduğu raporlarını ayrı birer dosyada bürosunda saklamalıdır. Bu belgeleri 10 yıl süreyle saklanmalıdır. Çünkü iş kazasındaki hukuksal zaman aşımı 10 yıldır.

Sonuç olarak; elektrik tesislerinde işletme sorumlusu olarak görev yapan elektrik mühendislerinin uyması gereken yasal, idari ve teknik kurallar bulunmaktadır. İşletme sorumluları mesleğinin getirdiği sorumluluğu yerine getirirken can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından bu kurallara uymak durumundadır.

EGE BÖLGESİ ENERJİ FORUMU

29-30 Mart 2007 İZMİR

Üretim Potansiyeli... İletim Sistemi... Dağıtım Şebekeleri... Sistem ve Şebeke Kayıpları... Yasal Düzenlemeler... İşletme ve Yatırım Planlaması... Kaçak Elektrik... Enerji Kalitesi... Özelleştirme, Serbestleştirme... Gelecek Senaryoları, Öngörüler... Enerji Politikaları

e-posta:egeenerjiforumu@emo.org.tr
http://izmir.emo.org.tr

2007

2007

2007

TMMOB
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
İZMİR ŞUBESİ